

Feike Asma en Dordt

Voor orgelminnend Dordt valt er veel te genieten in het boek en de cd's die zijn verschenen op de honderdste geboortedag van Feike Asma (1912-1984). Het mooiste citaat in het nieuwe boek is van Paul Chr. van Westering: 'Ik vond het spel van Asma wel zwierig. Wanneer hij zo'n groot orgel onder handen had, kreeg ik wel de indruk van een jonge, levenslustige hond, die in een slagerswinkel zijn gang mocht gaan.'

In aanvulling op mijn artikel in *Kerk op Dordt* van 13 april jl. kan ik melden, dat het eerste concert (voor zover ik kon nagaan) van Feike Asma in de Grotekerk was georganiseerd door het *Dordtsch Dagblad* op 25 september 1947. Asma trad op met Eben-Haëzer's Zangkoor onder leiding van Dirk Hol. Een week van tevoren was het al uitverkocht. J.W.M. Remeus schreef in *Dordtsch Dagblad*: 'De keuze van Feike Asma was een rake, want hij neemt onder de organisten een bijzondere plaats in. Voor alles is hij muzikant, een erenaam, welke men gaarne geeft aan hen, die beschikken over een gro-

te intuïtieve muzikale begaafdheid. Kenmerkend voor deze geaardheid is de spontaniteit, waarmee wordt gemusiceerd. Bij Feike Asma gaat deze eigenschap gepaard met een zeldzame technische geacheveerdheid, hetgeen wel de oorzaak is van zijn grote populariteit. [...] In de Toccata van Reuchsel demonstreerde Asma zijn ongeëvenaarde techniek, terwijl de Finale van Franck een manifestatie werd van klank en kleur, voorwaar een éclatant slot.' Herman van Ballegooijen herinnert zich dat Chr. Mannenkoor 'Asaf' Feike Asma als begeleider had uitgenodigd

voor een concert in de Wilhelminakerk op 14 februari 1962. Zijn vader, Pieter van Ballegooijen (1917-1996), was in die tijd voorzitter van Asaf. 'Daarom kon ik als twaalfjarig jongetje ook een beetje in de keuken kijken. Daarmee bedoel ik dat ik op de avond van de uitvoering in de Wilhelminakerk oog in oog met hem heb gezeten. De muziek die mijn vader opgestuurd had om het koor te begeleiden had hij bij zich. Deze envelop maakte hij pas open toen hij een kwartiertje later Asaf's mannenkoor ging begeleiden. Hij werd zo vaak gevraagd als begeleider dat hij nauwelijks of geen voorbereidingstijd nodig had. Met grote bewondering heb ik hem aan het werk kunnen zien en horen door de gordijntjes van de plaats waar het orgel moest worden bespeeld. Het was een prachtig concert. Ik kan het mij nog goed herinneren. Het heeft grote indruk op mij gemaakt.' Ook de geschiedschrijving van het

orgel in de Wilhelminakerk kan worden aangevuld. Feike Asma gaf op 30 november 1938 een orgelconcert in de Duyststraatkerk te Rotterdam-Delfshaven, op het orgel dat sinds 2005 in gebruik is in de Wilhelminakerk. Hij speelde een programma van Jan Zwart, Bach, Händel, Guillemant, Mailly en Widor, afgesloten met een eigen koraalfinale.

Joop van den Berg verklaart, dat 'Asma een fenomeen was, aan wie ik de liefde voor de orgelmuziek te danken heb.' Hij miste in het rijtje Nederlandse componisten de naam van Marius Monnikendam (1896-1977), 'tegenwoordig vergeten, maar in de jaren zestig en zeventig stond zijn muziek vaak op het menu bij Asma. Ook Monnikendam kwam regelmatig bij de concerten.' Zo presenteerde Feike Asma op 29 mei 1971 in de Grotekerk de Toccata II van Marius Monnikendam, ter gelegenheid van diens 75ste verjaardag.

In de jaren 1962-1976 was Feike Asma vaste gastorganist in de concertseries in de Grotekerk. Hij speelde voor het laatst in de Grotekerk op 18 juli 1984. (Een week later zou hij zijn allerlaatste concert geven in Putten.) Asma zou oorspronkelijk in mei van dat jaar een concert gegeven hebben, maar toen speelde ziekte hem parten. De heer A. den Boer herinnert zich nog, dat hij voor Feike naar de Grotekerk gefietst was, maar het was een van de gebroeders Zwart die hem vervangen moest. Wim de Korver recenseerde het laatste concert in *De Dordtenaar* onder de kop 'Asma boeit Dordts publiek'.

Feike Asma begeleidt Asaf's Knapenkoor aan de piano in de Wilhelminakerk op 14 februari 1962. (Met dank aan de heer E.N. Nelisse.)

'Het publiek was in groten getale naar de kerk getogen om van dit concert te genieten. Het is dan ook al heel wat jaren geleden dat Feike Asma in Dordrecht te horen is geweest.' Op het programma stonden hoofdzakelijk romantische orgelwerken, onder andere het eerste Choral van César Franck. 'Gisteren bleek weer eens dat hij zich in deze muziek uitstekend thuis voelt.' Asma speelde ook Peter Eben's Moto Ostinato, met een steeds weer terugkerend ritmisch motief. Hij sloot af 'met een boeiende improvisatie over 'De Heer is God en niemand meer'.'

Uitgeverij De Banier presenteerde het boek *De legendarische organist Feike Asma. Zijn leven, werk en invloed*, onder redactie van Aad Alblas, met

bijdragen van o.a. Herman van Vliet. Het boek telt 261 blz. en een cd, en kost € 29,90.

Daarnaast presenteerde Festivo twee boxen van elk vier cd's. Collection I, *To the Top*, bevat: favorieten van toen (Oude Kerk Amsterdam), koraalbewerkingen voor Passie en Pasen, Hemelvaart en Pinksteren, Barok en Rococo, historische opnamen (waaronder opnamen in de lutherse kerk in Den Haag uit 1941!). Collection II, *At the Top*, bevat: Nederlandse koraalbewerkingen, live opnamen van een concert in de Bavo Haarlem, De maestro, en live opnamen van een concert in de Grotekerk te Dordrecht op 30 juni 1976. De cd-boxen kosten elk € 29,75. Meer informatie: www.festivo.nl

Peter Dillingh